T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/825
KARAR NO: 2022/15
KARAR TR: 31/01/2022

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Kanun'un110. maddesi kapsamında, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. Sigorta A.Ş
Vekilleri : A. T. K.- Av. S. K.Ö.
Av. N. N.K.
Davalı : İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekilleri : Av.A.K., Av.F. Ş.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirket tarafından sigortalı 34 RS 3816 plaka sayılı aracın, 07/01/2018 günü saat 12:00 sıralarında sürücüsünün kontrolünde Okmeydanı Tem bağlantı yolunda seyir halindeyken, Sadabat viyadüğü girişinde orta şeritte köprü bağlantı derzlerinin açık olması nedeniyle aracın sağ yan jant ve teker kısımları ile boşluk alana çarpması sonucunda maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiğini; olayda sürücünün KTK kapsamında herhangi bir kusurunun bulunmadığını, yol üzerindeki köprü derzlerinin açık olmasından dolayı kazanın meydana gelmesinde ilgili kurumun kusurlu olduğunu; tespit edilen 12.220 TL hasar bedelinin 01/02/2018 tarihinde ilgililerine ödendiğini; yapılan başvuruya karşın davalı idarenin herhangi bir ödeme yapmadığını; müvekkilinin mevzuat gereğince ödediği tazminat nispetinde sigortalısının haklarına halef olduğunu, davalı idarenin görev ve yetkilerini yerine getirirken kusurlu eylemleriyle davaya konu hasara sebebiyet verdiğini ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile sigortalıya ödenen 12.220 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı idareden tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. İstanbul 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 12/11/2019 tarihli ve E.2018/555, K.2019/380 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kısmen kabulüne, kısmen reddine karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi 02/06/2020 tarihli ve E.2020/486, K.2020/584 sayılı kararı ile, olayı araştırma görevinin idari yargıya ait olduğu gerekçesiyle, istinaf başvurusunun kabulüne, İlk Derece Mahkemesi kararının HMK'nın 353/1-a/4 maddesi gereğince kaldırılmasına, dosyanın yargılamanın devamı için mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir.

3. **İstanbul 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 30/12/2020 tarihli ve E.2020/154, K.2020/323 sayılı kararı ile,** yargı yolu yönünden davanın reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *" Mahkememizde yapılan yargılama sonucunda verilen 13/11/2019 karar tarihli karar davalı tarafından İstinaf edilmiş İstanbul BAM 9. Hukuk Dairesi 02/06/2020 tarih 2020/486-584 sayılı kararı ile.." davanın konusunu oluşturan olayda davalı idarenin hizmet kusuru bulunup bulunmadığını araştırma görevinin idari yargının görev alanında olduğu davaya bakmaya idari yargı görevli olduğundan dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesi gerekirken esasa girilerek yazılı olduğu şekilde karar verilmiş olması doğru olmamıştır, açıklanan nedenlerle davalı vekilinin istinaf başvurusunun kabulüne HMK'nın 353/1-a-4 maddesi gereğince ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına" karar vermiştir. İstinaf mahkemesi kararı kesin olup bu karar doğrultusunda işlem yapma zorunluluğu olduğundan zorunlu olaraktan yargı yolu yönünden davanın reddine karar verilmesi gerekmiştir."*

4. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. İstanbul 13. İdare Mahkemesi 26/04/2021 tarihli ve E.2021/585, K.2021/724 sayılı kararı ile, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Dokuzuncu İdare Dava Dairesi 28/06/2021 tarihli ve E.2021/1089, K.2021/813 sayılı kararı ile, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. Maddesi kapsamında görevli yargı yerinin belirlenmesi maksadıyla dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesine

gönderilmesi gerekirken, konunun sürüncemede bırakılması sonucunu doğuracak nitelikte, görevsizlik kararı verilmesinde hukuka uyarlık görülmediği gerekçesiyle İstanbul 13. İdare Mahkemesi Hakimliği'nce verilen kararın kaldırılmasına, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir.

6. **İstanbul 13. İdare Mahkemesi 24/09/2021 tarihli ve E.2021/1533 sayılı kararı ile,**2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesi hükmüne yer verdikten sonra; 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Bu durumda, dava konusu uyuşmazlığın niteliği ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; trafik kazasından kaynaklanan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Yukarıda yer verilen kanun hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, 2918 sayılı Kanundan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda çözümlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmış, 2247 Sayılı Yasanın 19. maddesi uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulması gerektiği sonucuna varılmıştır."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

8. 2918 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu ifade edilmiştir.

9. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu trafik güvenliği"* başlıklı 13. maddesinde de, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

10. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

11. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"

B. Yargı Kararları

12. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli

yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 31/01/2022 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyasının örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, davacı şirketin sigortalamış olduğu aracın kaza yapmasında kusur ve sorumluluğu bulunduğundan bahisle, sigortalıya ödenen hasar bedelinin, faiziyle birlikte, davalı idareden rücuan tazmini istemiyle açılmıştır.

16. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, yukarıda belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir.

17. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında *"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

18. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın rücuan tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; İstanbul 13. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile İstanbul 3.Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/12/2020 tarihli ve E.2020/154, K.2020/323sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 13. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İstanbul 3.Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/12/2020 tarihli ve E.2020/154, K.2020/323 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

31/01/2022 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK

karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.

ÜYE
Ahmet ARSLAN